

การศึกษาวิสัยทัศน์ที่สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของ
ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

THE STUDY OF VISION TO PREDICTING IN EDUCATIONAL
ADMINISTRATION BASED UPON BUDDHA-DHAMMA OF
ADMINISTRATORS AT MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

พระมหามงคล สารินทร์¹ เรือเอก ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์² อ.ดร.สมชาย เทพแสง³

Pramaha Mongkol Sarin¹ Apitee Songbundit² Somchai Thepsaeng³

¹นิติตการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ที่ปรึกษาร่วม หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาระดับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ
ธรรม ระดับวิสัยทัศน์ ของผู้บริหาร หา
ความสัมพันธ์ของวิสัยทัศน์กับการบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรม และศึกษา
วิสัยทัศน์ที่สามารถพยากรณ์การบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตัวแปร
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักพรหมวิหาร 4
และทศพิธราชธรรม 10 ส่วนตัวแปรพยากรณ์
ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์
และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการวิจัย เป็นอาจารย์ และบุคลากร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง
และ 7 วิทยาเขต จำนวน 256 คน เครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามมี
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย
(Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.)วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
(Simple Correlation Coefficient) และวิเคราะห์
สมการถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน
ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารการศึกษาตามแนว
พุทธธรรมของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับ
มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป
หาน้อย คือ ด้านทศพิธราชธรรม 10 และด้าน
พรหมวิหารธรรม 4

2. ระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร โดยรวม
อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์
ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติ
ตามวิสัยทัศน์

3. วิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของ
ผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ทุกด้าน โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การ
ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ คู่ที่มีความสัมพันธ์

รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และ
ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ

4. วิสัยทัศน์สามารถพยากรณ์การ

บริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ของ
ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจ
การพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.00 โดยด้านการสร้าง
วิสัยทัศน์ มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมา
ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ สำหรับด้าน
การเผยแพร่วิสัยทัศน์ไม่ส่งผลต่อการบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรม

คำสำคัญ : วิสัยทัศน์, การบริหารการศึกษาตาม
แนวพุทธธรรม

Abstract

The purposes of this study were to study
the level of Educational Administration
based upon Buddha-Dhamma, the vision level
of administrators, the relationship between
vision and Educational Administration based
upon Buddha-Dhamma, and study of Vision
Predicting Educational Administration based
upon Buddha-Dhamma of Administrator at
Mahamakut Buddhist University. Criterion
variables used in the research were
four sublime states of mind and the ten royal
virtues. The predictors were creating a vision,
vision distribution, and implementing the
vision. The samples consisted of 256
instructors and staffs of Mahamakut Buddhist
University and 7 campuses. The instruments
used for data collection 5 point-rating scale
questionnaires. For section 2 and 3 showed the
value of thereliability were 98. Basic data
analysis was done by percentage, mean and

standard deviation. The test of hypothesis were
done by using Simple Correlation Coefficient
and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research results were as under mentioned;

1.The level of Educational Administration
based upon Buddha-Dhamma as a whole was

at high level. When considering each individual
aspect was also at a high level by ranking from
the highest to the lowest mean as follows;
the ten royal virtues and four sublime states of
mind respectively.

2.The vision level of administrators as a
whole was at high level. When considering
each individual aspect was also at a high level
by ranking from the highest to the lowest mean
as follows; creating a vision, vision
distribution, and implementing the vision
respectively.

3.There was a statistically significant
positive relationship at .01 between vision and
Educational Administration based upon
Buddha-Dhamma of administrators. The couple
with the highest correlation was implementing
the vision and then vision distribution and
creating a vision respectively.

4.The Vision can predict Educational
Administration based upon Buddha-Dhamma
of administrators at Mahamakut Buddhist
University. The power of prediction of 68.00
percent. The variable with the highest power of
prediction was creating a vision and then

implementing the vision. For aspect of vision distribution had no effect on Educational Administration based upon Buddha-Dhamma.

Keyword : The Vision , Educational Administration based upon Buddha-Dhamma บทนำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2436 ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ และสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงโปรดให้จัดตั้งสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2488 และเปิดการเรียนระดับปริญญาตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2489 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้การดูแลจัดการของกรรมการสภามหาวิทยาลัย และคณะสงฆ์มาตามลำดับจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยต่อรัฐสภา และได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาให้ตราพระราชบัญญัติยกขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2540 เป็นต้นมา[1] จึงกล่าวได้ว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ที่ทรงมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาที่กว้างไกล ทรงเห็นว่า พระภิกษุ

สามเณรนั้นควรจะได้อ่านทั้งความรู้ทางพระศาสนาและความรู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในสังคม แม้ความรู้ดังกล่าวจะไม่เป็นประโยชน์ต่อพระศาสนา แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมและบ้านเมือง [2]

หลังจากมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้พัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้นามว่า มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างมากขึ้น คือ การจัดการศึกษาไม่เจาะจงเฉพาะพระภิกษุสามเณรเท่านั้น แต่ยังเปิดกว้างให้คฤหัสถ์ประชาชนที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาด้วย การบริหารการศึกษายกใต้พระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน มีแผนยุทธศาสตร์ นโยบายการบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีอธิการบดี เป็นผู้บริหารสูงสุดทั้งในส่วนกลางและวิทยาเขต และนับจากการมีพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปี 2540 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยต้องประสบปัญหาต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ภายใต้การแข่งขันทางวิชาการ ปัญหาดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยทุกด้าน กล่าวคือ ด้านการผลิตบัณฑิตทางพุทธศาสนา การให้บริการวิชาการแก่สังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิจัยและพัฒนางานวิชาการเชิงลึกด้านพระพุทธศาสนา และรวบรวม จัดเก็บข้อมูลด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรม หรือทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อีกทั้งยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำ [3] รวมทั้งขาดแคลนผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่ทันต่อโลกในปัจจุบันเพราะผู้บริหารทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุที่มีกฎระเบียบภายใต้พระธรรมวินัยทางศาสนา กฎหมายบ้านเมืองซึ่งยังไม่ทันต่อระบบราชการ และสิ่งที่สำคัญคือ

มหาวิทยาลัยทางพุทธศาสนา จะต้องนำ
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้เป็น
แนวทางในการบริหารการศึกษา ฉะนั้น
คุณลักษณะของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่สำคัญก็
คือ วิสัยทัศน์ และความสามารถในการกำหนด
วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ จึงเป็นตัวแปรของ
ผู้บริหารที่สำคัญที่จะทำให้การบริหาร
องค์กรสู่ความสำเร็จได้ [4] วิสัยทัศน์จึงเป็นสิ่ง
สำคัญประการแรกที่ผู้บริหารจะต้องมีและ
จะต้องสามารถเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้นไปสู่
อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง
ต่างๆ โดยมุ่งหวังให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น [5] แต่
การมีวิสัยทัศน์เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ สิ่ง
สำคัญที่ผู้บริหารต้องทำคือทำให้สมาชิกเข้าใจ
ในวิสัยทัศน์ขององค์กร และสามารถหล่อ
หลอมวิสัยทัศน์นั้นลงสู่ นโยบาย แผนงาน แล้ว
นำวิสัยทัศน์นั้นไปปฏิบัติตามให้เป็นกิจวัตร
ประจำวันภายในองค์กรได้เป็นผลสำเร็จด้วย [6]
จากการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารที่มี
วิสัยทัศน์ยังพบว่า โครงสร้างของวิสัยทัศน์ที่
ประกอบไปด้วยการสร้างวิสัยทัศน์
(Formulating) การเผยแพร่วิสัยทัศน์
(Articulating) และการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่
สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ (Implementing) สามารถ
นำองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ให้ประสบ
ผลสำเร็จได้ [7]

ส่วนพระพุทธศาสนากับสังคมไทย
นั้นมีความผูกพันกันมานาน อิทธิพลของ
แนวความคิดทางพระพุทธศาสนา ปรากฏในวิถี
ชีวิตของคนไทย พระพุทธศาสนาจึง
เปรียบเสมือนสายน้ำหรือเส้นเลือด ที่หล่อเลี้ยง
ชีวิตจิตใจของคนไทยมาช้านานมั่นคงแนบ
แน่นไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หลักธรรม
หรือคำสอนของพระพุทธเจ้านั้น ถึงแม้ว่าจะมี

มาตั้งแต่สมัยพุทธกาลนับถึงปัจจุบัน แต่ทุก
หลักธรรมยังคงทันสมัยอยู่เสมอ สามารถนำไป
ประยุกต์ใช้เป็นเครื่องดำเนินชีวิตและแนวทาง
ในการบริหารงานได้เป็นอย่างดี การบริหารงาน
ตามแนวพุทธธรรมจึงเป็นอีกแนวทางที่มีส่วน
สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารงานให้เกิด
ความเป็นธรรม และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน โดยใช้
ระบบตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามา
ประยุกต์บริหารจัดการการนำหลักธรรมที่
พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสไว้เกี่ยวกับการบริหาร
ผู้บริหารที่จะให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงได้
ต้องมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1. จักขุมา
มีปัญญามองไกล ต้องมีความชำนาญในการใช้
ความคิด 2) วิฑูโร มีการจัดการธุระได้ดี ต้องมี
ความชำนาญด้านเทคนิคและ 3) นิสสยสัมปปี
โน มีการพึ่งพาอาศัยคนอื่นได้ต้องมีความ
ชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์ [8]

จะเห็นได้ว่า หลักธรรมทางพุทธศาสนา มี
ส่วนสำคัญในการสร้างเสริมความเป็นผู้นำ
เพราะเป็นหลักธรรมสำหรับการปกครองตนเอง
และผู้อื่น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการ
บริหารงานทุกประเภท ทั้งยังเป็นหลักธรรมนำ
ชีวิตให้ประสบความสำเร็จในแนวทางจริยธรรมของ
พุทธศาสนาด้วยเช่นกัน การบริหารตามหลัก
พุทธธรรม จึงเป็นการใช้หลักธรรมในทาง
พระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยการบริหารทั้งในด้าน
การบริหารตนเองของผู้บริหาร การบริหาร
บุคคลและการบริหารงานในองค์กรและมีความ
สอดคล้องกับหลักการครองตน ครองคน และ
ครองงาน [9]

จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้น การ
บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้
ย่อมขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของ
ผู้บริหาร และสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรใน

หน่วยงาน ทำให้สามารถเข้าใจในหน้าที่ความ
รับผิดชอบวัตถุประสงค์ของงาน พร้อมเป็นผู้ที่มี
ความรู้ความสามารถเข้าใจในกระบวนการ
บริหาร และการศึกษาหลักธรรมในทาง
พระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกันกับ
หลักการบริหารนั้นมืออยู่หลากหลายและมีความ
เหมาะสมกับงานบริหารในบริบทที่แตกต่างกัน
ไป จึงได้เลือกศึกษาเฉพาะหลักธรรมที่มีความ
เกี่ยวข้องโดยตรงและสามารถนำไปใช้ได้กับ
การบริหารสถานศึกษา จึงมีความสนใจเรื่อง
การบริหารตามแนวพุทธธรรม ซึ่งเป็น
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่มีความสำคัญ
ในทางบริหารและเป็นคุณธรรมที่สามารถ
กระตุ้นการทำงานของบุคลากรในองค์กรเป็น
อย่างดี ดังนั้นจึงทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา
วิสัยทัศน์ ที่สามารถพยากรณ์การบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรม ของผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อส่งเสริม
ให้ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความ
เป็นผู้นำที่มีคุณภาพ และใช้หลักพุทธธรรมเข้า
มาประยุกต์ปรับปรุงใช้ในการทำงาน สามารถ
พยากรณ์การปฏิบัติงานโดยใช้การบริหารตาม
แนวพุทธธรรมเป็นแนวทางในการส่งเสริม
คุณธรรม ให้ปฏิบัติงานได้ดีและมีความ
เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการศึกษา
ตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์
ของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาตามแนว

พุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่
สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนว
พุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัย ได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์
กับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของ
ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ตัวแปรวิสัยทัศน์ของผู้บริหารอย่าง

น้อย 1 ตัวแปรสามารถพยากรณ์การบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร
ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ อาจารย์ และ
บุคลากรทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาม
กุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง และวิทยาเขต จำนวน
7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย
ส่วนกลาง วิทยาเขตมหาชิราลงกรราชวิทยาลัย
วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
วิทยาเขตร้อยเอ็ด วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช
วิทยาเขตล้านนา วิทยาเขตล้านช้าง รวม อาจารย์
และบุคลากร จำนวนทั้งสิ้น 463 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ

อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัยส่วนกลาง และวิทยาเขต 7
แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 256 รูป คน/
ตามวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจ
) ซึ่และมอร์แกนKrejcie; & Morgan,1970: 608 ()
ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ95 โดยใช้วิธีการ

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้ประเภทเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) แล้วจึงสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้และการหาคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมและตอนที่ 3 แบบสอบถามวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในลักษณะความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป/คนและนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 256 ชุด แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ระดับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมวิเคราะห์ระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารกับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ตามลำดับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ด้วยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การศึกษาวิสัยทัศน์ที่สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทศพิธราชธรรม 10 ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = .67) และ ด้านพรหมวิหารธรรม 4 ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = .67)

2. วิสัยทัศน์ ของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{x} =$

3.60, S.D. = .71) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = .78) และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 3.56$, S.D. = .76)

3. วิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 ทุกด้าน โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม (ค่า $r = .959$) คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์กับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม (ค่า $r = .881$) และด้านการสร้างวิสัยทัศน์กับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม (ค่า $r = .823$) ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

4. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 มีอำนาจการพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.00 โดยด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีอำนาจการพยากรณ์สูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ สำหรับการเผยแพร่วิสัยทัศน์ไม่ส่งผลต่อการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลงานวิจัยสามารถอภิปรายผลประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากการศึกษาาระดับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ หลัก

ทศพิธราชธรรม รองลงมาคือหลักพรหมวิหาร 4 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีความความประพฤติและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา และนำองค์ความรู้ทางพุทธศาสนามาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะทั้ง 2 หลักธรรมคือ ทศพิธราชธรรม 10 และพรหมวิหารธรรม 4 และส่วนใหญ่ผู้บริหารมีความสามารถที่จะนำหลักพุทธธรรมมาใช้บริหารมหาวิทยาลัย จะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า หลักทศพิธราชธรรม 10 อาจารย์และบุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยมีความคิดเห็นต่อการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเพราะอาจมองว่า ทศพิธราชธรรม 10 เป็นธรรมะสำหรับผู้บริหาร เป็นหลักธรรมสำหรับนักปกครอง ทั้งยังเป็นธรรมพื้นฐานของนักบริหารที่ดี ผู้บริหารจะต้องมีความชัดเจนในเรื่องของการบริหารงาน บริหารบุคลากรในมหาวิทยาลัยความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังที่พระพิจิตรธรรมพาที [10] ที่ให้แนวคิดไว้ว่า ผู้ที่นำหลักทศพิธราชธรรม 10 มาปฏิบัติในการบริหาร จะทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสวัสดิ์ในสังคม ตามอุดมการณ์แห่งการปกครองยิ่ง ๆ ขึ้นไป อันว่าคุณสมบัติของนักบริหารหรือนักปกครอง หรือ ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน ตั้งแต่พระราชามหากษัตริย์ ตลอดจนนักบริหารหรือนักปกครองทั่วไป ขณะเดียวกันผู้บริหารที่นำหลักพรหมวิหาร 4 เพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวประสานใจของบุคลากรในการทำงาน ผู้บริหารที่มีพรหมวิหาร จึงเป็นผู้ที่ดี เป็นบุคคล

ตัวอย่างที่ดี และยังเป็นหลักกรรมตามแนวพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติการ และจัดโครงการอบรมบุคลากรของมหาวิทยาลัยอยู่เป็นประจำเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุพล เครือมะ โนรมย์ [11] ได้ศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมการใช้หลักธรรมพรหมวิหารธรรม 4 เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา อยู่ในระดับที่น่าพอใจ มีเพียงบางด้านเท่านั้นที่นำไปใช้ในการบริหารงานน้อยเท่าที่ควรจะเป็น จึงจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง พัฒนา โดยจัดให้มีการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างพัฒนาคุณธรรมของผู้บริหาร เพื่อสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน เพื่อให้ทำงานร่วมกัน และส่งผลให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหน่วยงานยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน

2. ศึกษาระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านการสร้างวิสัยทัศน์ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการกำหนดและให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ต้องสามารถจัดการบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยการกระตุ้น จูงใจ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ดังที่ อุไรวรรณ ไชโย [12] ที่ได้ย้ำว่า วิสัยทัศน์

มีความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเองพัฒนาองค์กรตามอุดมคติโดยนึกถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน วิสัยทัศน์ยังเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลมีความผูกพันต่อองค์กรทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันจะทำการเกิดการเกิดความก้าวหน้า และงานวิจัยของ ฉัฐกิตติ์ นาคแดง [13] ที่ศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ระดับวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การสร้างวิสัยทัศน์ และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ดังนั้น วิสัยทัศน์ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากย่อมมีผลต่อการวางแผน นโยบาย ในการบริหารมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง และมีทิศทาง

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง

วิสัยทัศน์กับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยพบว่า วิสัยทัศน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา คือ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ น่าจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและผลักดันให้สถานศึกษามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมไปถึงใช้หลักธรรมเข้ามาบริหารจัดการหรือเรียกอีกอย่าง

นึ่งว่า การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม
ดังกล่าวว่า หากผู้บริหารมหาวิทยาลัยมี
วิสัยทัศน์ ก็จะสามารถนำมหาวิทยาลัยไปสู่
เป้าหมายในอนาคตได้ตามปรารถนา[14] มี
ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ สำแดง
เดช [15] ที่ได้ศึกษาวิสัยทัศน์การบริหารงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่
การศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า
วิสัยทัศน์การบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมและเมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ
ทองคำ พิมพา [16] ได้ศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า
วิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ในระดับปานกลาง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.วิสัยทัศน์สามารถพยากรณ์การ
บริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของ
ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มี
อำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.00 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01สามารถจำแนกได้
เป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่มีความสัมพันธ์และ
สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนว
พุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้
และด้านที่ไม่สามารถพยากรณ์การบริหาร
การศึกษาตามแนวพุทธธรรมได้ จึงนำมา
อภิปรายได้ดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์และ
สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนว
พุทธธรรมได้ เรียงลำดับตามสัมประสิทธิ์การ

ทำนาย โดยด้านการสร้างวิสัยทัศน์มีอำนาจการ
พยากรณ์สูงสุดรองลงมาได้แก่ด้านการปฏิบัติ
ตามวิสัยทัศน์โดยตัวแปรทั้ง 2 สามารถร่วมกัน
พยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธ
ธรรม ซึ่งมีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.00 ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่า ตัวแปรทั้ง 2 เป็นภารกิจหลัก
ของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เป็น
องค์ประกอบหลักของการบริหารการศึกษาที่
ผู้บริหารให้ความสนใจ เพราะจะช่วยให้การ
บริหารงานดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและเป็น
ระบบ โดยเริ่มจากการวางเป้าหมาย การสร้าง
วิสัยทัศน์ และปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ให้สอดคล้อง
กับการบริหารงานของผู้บริหาร ดังแนวคิดของ
นาณูส (Nanus) [17] ที่ได้เสนอโมเดลผู้นำที่มี
วิสัยทัศน์ที่ประสบความสำเร็จ มีองค์ประกอบ
ของความสำเร็จอยู่ 4 ประการ คือ 1) เป้าหมาย
ร่วม (Shared Purpose) เป็นผลมาจากการสร้าง
วิสัยทัศน์ของผู้นำองค์กรและทีมงานร่วมกัน
โดยการสื่อสารความเข้าใจร่วมกัน 2) เพิ่ม
อำนาจให้บุคคล (Empowerment people) ให้มี
อิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้นความมีอิสระใน
การปฏิบัติงานนำมาซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
และสร้างนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา
3) การเปลี่ยนแปลงองค์การอย่างเหมาะสม
(Appropriate Organizational Change) ปรับการ
บริหารองค์การให้สอดคล้องต่อการ
เปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม มีการออกแบบ
องค์การใหม่ให้สอดคล้องต่อการกิจและ
วิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา และ 4) ความคิดเชิงกล
ยุทธ์ (Strategic Thinking) มีการสร้างความคิด
เชิงกลยุทธ์สู่ความสำเร็จตลอดเวลา และ
สอดคล้องกันแนวคิดของ จิตินา วรณศรี [18] ที่
อธิบายว่า การสร้างวิสัยทัศน์เป็นการสร้างภาพที่
ต้องการจะเป็นในอนาคตของสถานศึกษา โดย

มาจากการมีความรู้ การมีข้อมูลข่าวสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น การสร้างวิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ จึงสามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

4.2 สำหรับด้านการเผยแพร่

วิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์แต่ไม่สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาอาจละเลย หรือมีการดำเนินงานน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์ ผู้บริหารขาดการดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ไม่สามารถพยากรณ์การบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรมได้ แต่การเผยแพร่วิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม อยู่ในระดับมาก จึงเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่า หากมหาวิทยาลัยมีการดำเนินงาน หรือส่งเสริมให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษา และเป็นภาระงานหลักที่มหาวิทยาลัยจะดำเนินงาน การเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้ได้อย่างทั่วถึงน่าจะช่วยให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาประสบความสำเร็จ และพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแนวคิดของ พัฒนิจ โกฎจนาท [19] ที่เสนอว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์เป็นกระบวนการที่สำคัญมาก วิธีการเผยแพร่นั้นคือ การใช้สื่อต่าง

ต่างๆ ผ่านทางคำพูด สิ่งพิมพ์ และผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่าการ สื่อสารสิ่งที่คิดได้เป็นวิธีการทำให้สมาชิกในหน่วยงานให้การยอมรับวิสัยทัศน์ให้เป็นของตน ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีศิลป์ ในการอธิบายและสามารถโน้มน้าวให้สมาชิกขององค์กรได้เข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางวิสัยทัศน์ขององค์กรด้วยซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ [20] ที่สรุปว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในเรื่องต่างๆ คือ ทักษะในการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการพูด การฟัง การเขียนและการแสดงภาษาท่าทาง เพื่อให้สมาชิกเข้าใจวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นและทักษะในการทำตนเป็นแบบอย่าง (Role Model) เนื่องจากวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นจะกลายเป็นวิสัยทัศน์ขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรแสดงให้เห็นว่าวิสัยทัศน์นั้นมีความเป็นไปได้ สามารถปฏิบัติให้บรรลุได้ โดยการปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่าง

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีมาตรฐานการจัดการศึกษาให้มีแบบเฉพาะสถานศึกษานั้นๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ต้องใช้หลักพุทธธรรมตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ดำเนินการจัดการ จะต้องใช้วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร มีมาตรฐานการศึกษาตามความคาดหวังในอนาคต และต้องมีข้อมูลข่าวสารสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษาที่เห็นได้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหาร การศึกษาตามแนวพุทธธรรมมีระดับการ ดำเนินงานในด้านทศพิธราชธรรมมากที่สุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยควรมีการ ดำเนินงานในด้านพรหมวิหารธรรม 4 เพิ่มขึ้น เพื่อที่จะทำให้บุคลากร และอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยมีความเคารพและมีความเชื่อมั่น ต่อความสามารถของผู้บริหาร เมื่อบุคลากร และอาจารย์มีความเชื่อมั่นแล้ว ก็จะทำให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่ม มากขึ้น

1.2 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารในด้าน การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีระดับการ ดำเนินงานน้อยที่สุด ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึง ควรดำเนินการเพื่อให้บุคลากรและอาจารย์ ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์มากยิ่งขึ้น เพราะการ ปฏิบัติตามวิสัยทัศน์นั้น จะทำให้องค์การบรรลุ เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่ได้ วางแผนไว้

1.3 ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับใช้ ในการพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย จึงควรนำผลในการวิจัยในครั้งนี้ ไป ปรับใช้ในการดำเนินการพัฒนามหาวิทยาลัย และปรับใช้ในหน่วยงานสถานศึกษาอื่นๆ ข

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมใน การบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงาน อื่นๆ

2.2 ควรศึกษาเพื่อหารูปแบบใหม่ๆ ของการ บริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม และศึกษาใน

ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2553). พิธีประทานปริญญาบัตร. กรุงเทพฯ: จง เจริญการพิมพ์.
- [2]พระราชรัตนมงคล. (มนตรี ยางธิสาร, 2557). การศึกษาการจัดโครงการอบรม สัมมนาบุคลากรทดลองงานมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2557. รายงาน การวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- [3]มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.(2553). พิธีประทานปริญญาบัตร. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- [4]ภากรดี อนันต์นาวี. (2551). หลักรถา แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.
- [5]Davis, K.; & Newstrom, J.W. (1989). Human Behavior at Work Organizational Behavior. New York: McGraw-Hill Book.
- [6]Caldwell, S. (2006). Re-Imagining Education Leadership. London: Sage.
- [7]Zaccaro, S. J.; & Banks, D. (2004). Leader Visioning and Adaptability: Bridging The Gap Between Research and Practice on Developing the Ability to Manage Change. Human Resource Management.
- [8]พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). พุทธวิธีบริหาร.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- [9]สมหวัง วิทยาปัญญาพนธ์.(2554). การจัดการ ธุรกิจด้วยพรหมวิหารธรรม. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2556, จาก

<http://www.budmgt.com>

/budman/bm02/virtuosexist4.html

[10]พระพิจิตรธรรมพาที.(ชัยวัฒน์ ธรรมวาทิน).

(2552). 99 ธรรมวาทะ-ข้อคิด. กรุงเทพฯ : เลียง
เชิงการพิมพ์.

[11]สุพล เครือมะโนรมย์. (2543). ศึกษาการใช้หลัก

พุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา สังกัด

เทศบาลนครเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การ

บริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

[12]อุไรวรรณ ไชโย. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่าง

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหาร

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ฉะเชิงเทรา เขต 2. สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

[13]ณัฐกิตติ์ นาคแดง.(2551). การศึกษา

วิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.

วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).

นครศรีธรรมราช: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

ถ่ายเอกสาร.

[14]มารศรี สุธานี. (2540). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับ

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานคร.ปริญญาโท กศ.ด.(การบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

[15]นิพนธ์ สำแดงเดช. (2548). วิสัยทัศน์การ

บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขต

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกาญจนบุรี.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา).

นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถ่ายเอกสาร.

[16]ทองคำ พิมพ์.(2556). การศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ